



گزارشی از وضعیت اقتصاد ایالات متحد

اقتصاد آمریکا: بحران دوم؟!

بر اساس گزارشی از واحد اطلاعات و اخبار «اقتصاد ایران» آمارهای سه ماهه سوم نشان می‌دهند که ممکن است آمریکا از طولانی‌ترین رکود اقتصادی از زمان جنگ جهانی دوم خلاص شده باشد، اما ناامیدی سرمایه‌گذاران و بیکاران از بین نرفته است.

طبق اعلام وزارت بازرگانی آمریکا، محصول ناخالص داخلی این کشور در سه ماهه سوم سال ۲۰۰۹ حدود ۳/۵ درصد رشد داشته و به میانگین خود در ۸۰ سال گذشته رسیده است، اما برنامه‌های دولت برای تحریک هزینه‌های مصرف‌کننده در مواردی مثل خودرو و مسکن در حال منتفی شدن است و کارفرمایان برای استخدام نیروهای بیشتر تمایلی از خود نشان نمی‌دهند، زیرا معتقدند بهبود اقتصادی دوام نخواهد آورد.

از نظر اکثر مردم آمریکا تا زمانی که اشتغال بیشتر نشود و بازار مسکن رشد نکند، بهبود اقتصادی به صورت حقیقی احساس نخواهد شد. به گفته اقتصاددانان، پیدا کردن شغل همچنان تا سال ۲۰۱۰ مشکل خواهد بود و میزان بیکاری روز به روز بیشتر می‌شود.

گزارشی که از سوی وزارت کار آمریکا در اوایل ماه نوامبر منتشر شد، نشان می‌دهد که نرخ بیکاری واقعی آمریکا به بالاترین سطح خود در دهه‌های گذشته رسیده است. روی هم رفته، بیش از ۱ نفر از هر ۶ نفر (معادل ۱۷/۵ درصد) در ماه اکتبر بیکار و یا نیمه بیکار محسوب می‌شدند - شامل میلیون‌ها نفر کارگر نیمه‌وقت که به دنبال شغل تمام وقت هستند و یا شغل نامتناسب با ظرفیت و قابلیت خود دارند. بالاترین نرخ پیش از این ۱۷/۱ درصد در دسامبر ۱۹۸۲ بوده است. این رکورد به

خصوص در ایالت‌هایی مثل کالیفرنیا و آریزونا که بیشتر با مشکل مسکن روبه‌رو هستند و نیز میشیگان، اوهایو، اورگان، رد آیلند و کارولینای جنوبی که از بخش‌های گسترده تولید صنعتی برخوردارند، بیشتر به چشم می‌خورد. با این حال، نرخ رسمی بیکاری ۱۰/۲ درصد در ماه اکتبر که بالاترین نرخ در ۲۶ سال گذشته محسوب می‌شود و در سپتامبر ۹/۸ درصد بوده، هنوز به رکورد سال‌های ابتدایی دهه ۸۰ که در آن نرخ بیکاری ۱۰/۸ درصد بود، نرسیده است.

بسیاری از اقتصاددانان معتقدند که نرخ بیکاری سال آینده کاهش چشمگیری خواهد یافت که دلیل عمده آن را می‌توان واکنش دولت مرکزی - یعنی، محرک‌های مالی، کاهش نرخ بهره و اقدامات خلاقانه مختلف از سوی فدرال رزرو و وزارت خزانه‌داری - دانست.

بیکاری ۲۰۰۹: درد بی‌درمان آمریکا

باراک اوباما اخیراً لایحه‌ای را به امضا رسانده است تا طبق آن مزایای بیکاری و اعتبار مالیاتی برای خریداران مسکن را افزایش دهد. در حال حاضر نزدیک به ۱۶ میلیون نفر در آمریکا بیکار هستند و بیش از ۷ میلیون شغل از اواخر سال ۲۰۰۷ از بین رفته است. پیش از سه ماهه سوم، محصول ناخالص داخلی به مدت یک

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۵۰ سرزمین‌های پُر آشوب

۵۱ رکود سرسخت گوردون براون

۵۱ جراید آمریکایی در تب و تاب

۵۲ مسابقه پولی و مالی

۵۳ تحولات اقتصادی جهان

۵۴ تحولات سیاسی جهان

۵۴ طرح ماه

سال در رکود بود. این نرخ در سه ماه نخست امسال ۶/۴ درصد سقوط کرد و به پایین‌ترین میزان خود از سال ۱۹۸۲ رسید. این روند نزولی در سه ماهه گذشته متوقف شد. عامل اصلی این توقف، مصرف‌کننده بود که بیشترین سود اقتصادی را موجب شد.

برنامه کمک نقدی دولت برای خرید خودرو (Cash-for-clunkers)، مصرف‌کننده را تحریک کرد تا برای کالاهای بادوام - که سفارش آن در سه ماهه سوم و پس از یک کاهش شدید در سه ماهه پیش از آن ۲۲/۳ درصد افزایش یافت - هزینه بیشتری کند. به طور مشابه، تخصیص اعتبار مالیاتی ۸ هزار دلاری دولت به افرادی که برای اولین بار قصد خرید مسکن داشتند، به رواج دوباره فروش مسکن - که در سه ماهه سوم ۲۳/۴ درصد رشد داشت - کمک کرد. فروش مسکن در سه ماهه پیش از آن تقریباً به همین میزان کاهش یافته بود. اگرچه بسته محرک ۷۸۷ میلیارد دلاری که در زمستان گذشته به تصویب رسید، با تقویت فعالیت‌های اقتصادی تا حدودی مؤثر واقع شد، اما بسیاری از اقتصاددانان نگرانند که اثرات این اقدامات دولت کوتاه‌مدت باشد و در چند فصل بعدی رشد کند یا حتی بحران دومی در راه باشد.

دولت اوپاما اظهار کرده است که حتی برنامه‌های موقت دولت، خانواده‌ها را در مخارجشان و تجارت را با ایجاد سرمایه‌گذاری‌های بزرگتر برای مدتی طولانی‌تر در وضعیت بهتری قرار داده است. با این وجود، کاهش اطمینان مصرف‌کننده و نگرانی در مورد رونق نه چندان قوی اقتصادی موجب شده است که شرکت‌ها هنوز نسبت به استخدام نیرو محتاط باشند. گفتنی است نرخ بیکاری در ماه سپتامبر به ۹/۸ درصد رسید که بیشترین نرخ در ۲۶ سال گذشته بوده است. نگرانی‌ها در مورد

افزایش بیکاری ممکن است به دولت فشار وارد کند تا به دنبال راه‌های دیگری برای تحریک اقتصاد باشد. طرح‌های پیشنهادی شامل افزایش مزایای بیکاری و برنامه‌های مختلف اشتغال‌زایی می‌شود.

مؤسسات بازرگانی - شاید به این دلیل که پیش‌بینی‌ها از افزایش تقاضا در آینده حکایت دارند - در حال کم کردن موجودی کالاهای خود هستند. این مؤسسات، عمده موجودی فعلی خود را به فروش رسانده‌اند که این امر بدین معنی است که قصد دارند در ماه‌های آینده سفارشات را افزایش دهند تا عرضه را بار دیگر تأمین کنند.

گزارشی در پایان ماه اکتبر در مورد هزینه‌های مصرف‌کننده از بیشترین کاهش در ۹ ماه پیش از آن خبر داد. با این که این گزارش از انتظارات وال استریت دور نبود، اما تأکیدی بود بر این که بهبود اقتصاد آمریکا روندی کند و غیرمداوم خواهد داشت. این کاهش مربوط به پایان یافتن برنامه کمک نقدی دولت برای خرید خودروی جدید بود. هزینه‌های کلی در ماه سپتامبر ۰/۵ درصد کاهش یافت و سطح درآمد



سرانه به دلیل نرخ بالای بیکاری و کاهش دستمزد همچنان پایین باقی ماند. در این مدت بانک‌های بزرگ همانند بانک Citigroup که در سال جاری و با کمتر شدن اثر بحران مالی، عملکرد بسیار خوبی داشتند، دچار بحران شدیدی شدند. سرمایه‌گذاران نگران این هستند که میزان ضرردهی بانک‌ها در وام‌دهی بدتر شود؛ به ویژه اگر بیکاری همچنان افزایش یابد.

در مقابل، بسیاری از تولیدکنندگان در آمریکا معتقدند که تجارت بین‌المللی به رونق شرکت‌هایشان کمک کرده است. در سه ماهه اخیر، کل صادرات آمریکا ۱۴/۷ درصد و

واردات ۱۶/۴ درصد رشد داشته‌اند. با این که این نرخ‌ها به این معنی هستند که کسری تجاری آمریکا افزایش یافته، اما این امید را می‌دهند که اقتصاد جهانی سرانجام از سقوطی که اوایل امسال به وجود آمده بود، نجات خواهد یافت. البته هنوز باید مراقب طرز رفتار شاخص‌های آتی باشیم. ■

ارتش آمریکا و تهدیدهای امنیتی فراملیتی

سرزمین‌های پُر آشوب

به تحلیل واحد اطلاعات و اخبار «اقتصاد ایران»، گزارشی از نیویورک تایمز نشان می‌دهد که آشوب از همسایه غربی ایران به همسایه‌های شرقی کشور در حال سرایت است!

روزنامه نیویورک تایمز برای اولین بار آماری را ارائه کرده که در آن به صورت همزمان، اطلاعاتی در مورد سه کشور عراق، افغانستان و پاکستان مورد بررسی قرار گرفته است.

با وجودی که هر چند وقت یکبار، اتفاقات ناخوشایندی از جمله بمب‌گذاری دو خودرو در بغداد در نوزدهم اوت که منجر به کشته شدن بیش از ۱۰۰ نفر شد و همچنین بمب‌گذاری انتحاری ۲۵ اکتبر در عراق - که حداقل ۱۵۵ کشته و بیش از ۵۰۰ زخمی بر جای گذاشت - به وقوع می‌پیوندد، روی هم رفته امسال وضعیت خشونت در این کشور بدتر نشده است. عراق در حال حاضر و از زمانی که نیروهای آمریکایی کم‌کم خروج از شهرهای این کشور را در

۳۰ ژوئن ۲۰۰۹ آغاز کردند، در وضعیتی بین جنگ و صلح قرار دارد.

اما در افغانستان، افسر ارشد آمریکا، ژنرال استنلی مک کریستال، ارزیابی حساب‌شده‌ای از وخیم‌تر شدن فضای امنیتی در این کشور ارائه نموده و درخواست کرد نیروهای بیشتری به افغانستان اعزام شوند. در واقع، طالبان و دیگر گروه‌های مسلح در حال حاضر در حداقل ۱۴۰ منطقه از ۳۶۳ منطقه افغانستان در حال فعالیت هستند. این در شرایطی است که طی چند سال گذشته، آنها تنها در حدود ۲۰ بخش حضور داشتند. با این که میزان مرگ‌ومیر نیروهای افغان و ناتو افزایش یافته، اما حداقل در مقایسه با سال ۲۰۰۸ باید گفت تلفات غیرنظامیان افزایشی نداشته است.

البته دو حمله انتحاری و موشکی همزمان در ۲۸ اکتبر در کابل که سر و صدای زیادی بر پا کرد نشانه‌ای است بر این که عدم امنیت در افغانستان حتی به قلب پایتخت این کشور هم رسیده است. این حمله منجر به کشته شدن ۱۲ نفر از جمله ۵ کارمند سازمان ملل شد که برای نظارت بر برگزاری دور دوم انتخابات ریاست‌جمهوری به افغانستان آمده بودند.

عملکرد پاکستان در سال جاری نسبتاً بهتر از افغانستان بوده، ولی به نوبه خود وخیم‌تر شده است. نیروهای این کشور در بهار گذشته اکثر نیروهای طالبان را از منطقه سوات بیرون کردند. تلاش‌های مشترک اطلاعاتی آمریکا و پاکستان در ماه اوت، حمله مرگباری را علیه بیت‌الله محسود، رهبر طالبان پاکستان، به راه انداخت و موجب کشته شدن او شد. با این حال در رابطه با عملیات ضد شورش آمریکا، هنوز در راه تقویت ساختارهای عملی کشور در مرزهای شمال غربی، بلوچستان و مناطق قبیله‌ای، کار زیادی انجام نشده است. این اتفاقات بدین معنی است که عملیات شورش در منطقه در حال شدت یافتن است و استقرار تعداد بیشتری از نیروهای آمریکایی و متحدان آن نه تنها چالش‌های نظامی را از بین نمی‌برد، بلکه ممکن است آن را افزایش دهد.

پاکستان پُر آشوب

اوت ۲۰۰۹	اوت ۲۰۰۷	اوت ۲۰۰۵	
۶۵	۶۰	۴	تعداد حملات انتحاری (سالانه)
۶۰	۵	۱	تعداد حملات هوایی آمریکا (سالانه)
۱۳۴	۱۳۸	۱۴۴	رتبه جهانی فساد (بین ۱۸۰ کشور)
۲/۵	۶/۰	۷/۷	نرخ رشد محصول ناخالص داخلی واقعی (درصد)
۱۸	۲۶	۴۰	افراد خوشبین به وضع موجود (درصد)
۳۷	۱۹	۵۰	معتقدین به همکاری بیشتر پاکستان با آمریکا (درصد)

روند رو به رشد ناامنی در افغانستان

اوت ۲۰۰۹	اوت ۲۰۰۷	اوت ۲۰۰۵	
۱۰۰	۶۶	۲۰	مرگ‌ومیر غیرنظامیان در جنگ
۷۶	۳۴	۳۳	مرگ‌ومیر نیروهای ائتلافی ناتو و آمریکا
۱۷۵،۰۰۰	۱۲۵،۰۰۰	۵۵،۰۰۰	تعداد نیروهای امنیتی افغان
۱۰۲،۰۰۰	۶۰،۰۰۰	۲۶،۰۰۰	تعداد نیروهای خارجی
۱۷۶	۱۷۲	۱۱۷	رتبه جهانی فساد مالی افغانستان (بین ۱۸۰ کشور)
۱۰	۲۰	۱۵	نرخ رشد اقتصادی سالانه (درصد)

ثبات نسبی حاکم بر عراق

اوت ۲۰۰۹	اوت ۲۰۰۷	اوت ۲۰۰۵	
۳۰۰	۲،۰۰۰	۳۳۰۰	مرگ‌ومیر غیرنظامیان در جنگ
۴۲	۷۶	۲۸۲	مرگ‌ومیر نیروهای امنیتی عراق
۷	۸۴	۸۵	مرگ‌ومیر نیروهای آمریکا
۱۳۰،۰۰۰	۱۶۲،۰۰۰	۱۳۸،۰۰۰	تعداد نیروهای آمریکا
۶۵۰،۰۰۰	۳۶۰،۰۰۰	۱۸۳،۰۰۰	تعداد نیروهای امنیتی عراق
۲/۵	۱/۹	۲/۱۵	تولید نفت خام (میلیون بشکه در روز)
۶،۵۰۰	۴،۴۰۰	۴،۰۰۰	تولید برق (مگاوات)

استخراج جداول: واحد تحقیقات ماهنامه «اقتصاد ایران» از نیویورک تایمز